

ΠΛΑΤΩΝ

πότερα δοκεῖ τὸ πρέπον εἶναι τὸ φαίνεσθαι καλὰ ποιῶν, ἢ τὸ εἶναι.

ΙΠ. Τὸ φαίνεσθαι, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Βαβαῖ, οἴχεται ἄρ' ἡμᾶς διαπεφευγός, ὦ Ἰππία, τὸ καλὸν γινῶναι ὅτι ποτέ ἐστιν, ἐπειδὴ γε τὸ πρέπον ἄλλο τι ἐφάνη ὄν ἢ καλόν.

ΙΠ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, καὶ μάλα ἔμοιγε ἀτόπως.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἑταῖρε, μήπω γε ἀνώμεν αὐτό· ἔτι γὰρ τινα ἐλπίδα ἔχω ἐκφανήσεσθαι τί ποτ' ἐστὶν τὸ καλόν.

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες· οὐδὲ γὰρ χαλεπὸν ἐστὶν εὐρεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν εὖ οἶδ' ὅτι, εἰ ὀλίγον χρόνον εἰς ἐρημίαν ἐλθὼν σκεψαίμην πρὸς ἑμαυτόν, ἀκριβέστερον ἂν αὐτὸ σοι εἴποιμι τῆς ἀπάσης ἀκριβείας.

ΣΩ. Ἄ μὴ μέγα, ὦ Ἰππία, λέγε. ὄρθς ὅσα πράγματα ἡμῖν ἤδη παρέσχηκε· μὴ καὶ ὀργισθὲν ἡμῖν ἔτι μᾶλλον ἀποδοῖ. καίτοι οὐδὲν λέγω· σὺ μὲν γὰρ οἶμαι ῥαδίως αὐτὸ εὐρήσεις, ἐπειδὴ μόνος γένη. ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἑμοῦ ἐναντίον αὐτὸ ἔξευρε, εἰ δὲ βούλει, ὥσπερ νῦν ἑμοὶ συζητεῖ· καὶ ἐὰν μὲν εὐρωμεν, κάλλιστα ἔξει, εἰ δὲ μή, στέρξω οἶμαι ἐγὼ τῇ ἐμῇ τύχῃ, σὺ δ' ἀπελθὼν ῥαδίως εὐρήσεις· καὶ ἐὰν μὲν νῦν εὐρωμεν, ἀμέλει οὐκ ὀχληρὸς ἔσομαι σοι πυνθανόμενος ὅτι ἦν ἐκεῖνο δὲ κατὰ σαντόν ἐξηῦρες· νῦν δὲ θέασαι αὐτὸ δὲ σοι δοκεῖ εἶναι τὸ καλόν. λέγω δὴ αὐτὸ εἶναι—ἀλλὰ γὰρ ἐπισκόπει μοι πάνυ προσέχων τὸν νοῦν μὴ παραληρήσω—τοῦτο γὰρ δὴ ἔστω ἡμῖν καλόν, δὲ ἂν χρησίμων ᾗ. εἶπον δὲ ἐκ τῶνδε

πράγματα να φαίνονται ωραία ἢ εκείνο που τα κάνει να εἶναι.

ΙΠ. Εκείνο που τα κάνει να φαίνονται, νομίζω, Σωκράτη.

ΣΩ. Αλίμονο! Χάσαμε μέσα από τα χέρια μας, Ιππία, την ευκαιρία να μάθουμε τι είναι το ωραίο, αφού το ταιριαστό φάνηκε ὅτι εἶναι κάτι διαφορετικό από το ωραίο⁴¹.

ΙΠ. Ναι, μα τον Δία, Σωκράτη, και μου φαίνεται πολύ παράδοξο.

ΣΩ. Όμως, αγαπητέ μου, ας μην το εγκαταλείψουμε. Γιατί έχω ακόμα κάποια ἐλπίδα ὅτι θα μας φανερωθεῖ πάλι τι εἶναι το ωραίο.

ΙΠ. Οπωσδήποτε, Σωκράτη. Γιατί δεν μου φαίνεται ὅτι εἶναι δύσκολο να το βρούμε⁴². Εγώ, λοιπόν, εἶμαι σίγουρος ὅτι, αν αποτραβηχτώ για λίγη ὥρα μόνος μου και αναλογιστώ το ζήτημα, θα μπορούσα να σου το πω ακριβέστερα απ' οποιαδήποτε ακρίβεια.

ΣΩ. Μη λες μεγάλα λόγια, Ιππία. Βλέπεις πόσα προβλήματα μας ἔχει ἤδη δημιουργήσει. Μήπως και, αν οργιστεί μαζί μας, ξεφύγει ακόμα περισσότερο. Δεν ξέρω τι λέω ὁμως. Γιατί εσύ, φαντάζομαι, θα το βρεις τούτο μόλις αποτραβηχτείς μόνος σου. Αλλά για ὄνομα των θεῶν, βρες τούτο μπροστά μου, και, αν θέλεις, ψάξε το συζητώντας μαζί μου ὅπως τώρα. Και αν το βρούμε, θα ἦταν το καλύτερο πράγμα, αν ὁμως ὄχι, θα αρκεστώ, φαντάζομαι στην τύχη μου, ενώ εσύ, ὅταν φύγεις, θα το βρεις εύκολα. Αν ὁμως το βρούμε τώρα, δεν πρόκειται να σου γίνω φορτικός, για να μάθω τι ἦταν εκείνο που βρήκες μόνος σου. Τώρα ὁμως πρόσεξε τούτο, αν νομίζεις ὅτι εἶναι το ωραίο. Λέω, λοιπόν, ὅτι εἶναι τούτο. Πρόσεξε με ὁμως, και ἔχε τον νοῦ σου μήπως πω ανοησίες. Ας θεωρήσουμε λοιπόν ὅτι τούτο εἶναι το ωραίο, εκείνο που εἶναι χρησιμο⁴³. Τούτο λέω ἔχοντας κατὰ νοῦ τα εἴης. Λέμε δηλαδή ὅτι τα

ἐννοούμενος· καλοί, φαμέν, οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσιν, οὐχ οἱ ἂν
δοκῶσι τοιοῦτοι εἶναι οἷοι μὴ δυνατοὶ ὄραν, ἀλλ' οἱ ἂν
δυνατοὶ τε καὶ χρησιμοὶ πρὸς τὸ ἰδεῖν. ἦ γάρ;

III. Ναί.

295 c ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὅλον σῶμα οὕτω λέγομεν καλὸν
εἶναι, τὸ μὲν πρὸς δρόμον, τὸ δὲ πρὸς πάλην, καὶ αὖ τὰ
d ζῶα πάντα, ἵππον καλὸν καὶ ἄλεκτρούνα καὶ ὄρνυγα, καὶ
τὰ σκευή πάντα καὶ τὰ ὀχήματα τὰ τε περὶ καὶ τὰ ἐν τῇ
θαλάττῃ πλοῖά τε καὶ τριήρεις, καὶ τὰ γε ὄργανα πάντα
τά τε ὑπὸ τῇ μουσικῇ καὶ τὰ ὑπὸ ταῖς ἄλλαις τέχναις, εἰ
δὲ βούλει, τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τοὺς νόμους, σχεδὸν τι
πάντα ταῦτα καλὰ προσαγορεύομεν τῷ αὐτῷ τρόπῳ·
ἀποβλέποντες πρὸς ἕκαστον αὐτῶν ἢ πέφυκεν, ἢ εἰργα-
σται, ἢ κείται, τὸ μὲν χρήσιμον καὶ ἢ χρησιμὸν καὶ πρὸς
e ὃ χρήσιμον καὶ ὅποτε χρήσιμον καλὸν φαμεν εἶναι, τὸ δὲ
ταύτη πάντῃ ἄχρηστον αἰσχροῦν ἄρ' οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ
οὕτως, ὦ Ἰππία;

III. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ὅρθῶς ἄρα νῦν λέγομεν ὅτι τυγχάνει παντὸς ὄν
μᾶλλον καλὸν τὸ χρήσιμον;

III. Ὅρθῶς μέντοι, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δυνατόν ἕκαστον ἀπεργάζεσθαι, εἰς
ὃπερ δυνατόν, εἰς τοῦτο καὶ χρήσιμον, τὸ δὲ ἀδύνατον
ἄχρηστον;

III. Πάνυ γε.

ΣΩ. Δύναμις μὲν ἄρα καλόν, ἀδυναμία δὲ αἰσχροῦν;

296 III. Σφόδρα γε. τὰ τε γοῦν ἄλλα, ὦ Σώκρατες,
μαρτυρεῖ ἡμῖν ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ
πολιτικά· ἐν γάρ τοις πολιτικοῖς τε καὶ τῇ ἑαυτοῦ πόλει

μάτια εἶναι ωραία, ὄχι ὁμῶς εκείνα που φαίνονται ὅτι εἶναι
τέτοια που να μὴν μποροῦν να τὸ δουν, ἀλλὰ εκείνα που
μποροῦν να βλέπουν καὶ μας χρησιμεύουν για να βλέπουμε.
Ἔτσι δεν εἶναι;

III. Ναι.

ΣΩ. Ἔτσι καὶ για ὅλο το σῶμα λέμε ὅτι εἶναι ωραίο, το
ένα για τρέξιμο, το ἄλλο για πάλη, το ἴδιο καὶ για τ' ἄλλα
ζῶα, εἶνα ωραίο ἄλογο, κόκορας ἢ ορτύκι, καὶ για ὅλα τα
εργαλεία καὶ τα μέσα μεταφοράς καὶ τῆς στεριάς καὶ τῆς
θάλασσας, τα πλοῖα καὶ οἱ τριήρεις, καὶ για ὅλα τα ὄργανα
που χρησιμοποιοῦνται στη μουσικὴ καὶ στις ἄλλες τέχνες.
Καὶ αν το θέλεις, για τις ἀπασχολήσεις καὶ τοὺς νόμους καὶ
γενικά ὅλα αὐτὰ τα ονομάζουμε ωραία με τον ἴδιο τρόπο.
Ἐξετάζουμε στο καθένα ἀπὸ αὐτὰ τη φύση του, τὴν κα-
τασκευὴ του, τὴν κατάστασή του καὶ εκείνο που εἶναι
χρήσιμο με ὅποιον τρόπο καὶ για ὅποιον σκοπό, καὶ ὅποτε
εἶναι χρήσιμο λέμε ὅτι εἶναι ωραίο, εκείνο ὁμῶς που εἶναι
ἀπὸ κάθε ἀποψη ἄχρηστο, το λέμε ἀσχημο. Δεν ἔχεις τὴν
ἴδια γνώμη, Ἰππία;

III. Βέβαια.

ΣΩ. Ἀρα σωστά λέμε ὅτι το χρήσιμο τυχαίνει να εἶναι
ωραίο περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο;

III. Βέβαια σωστά, Σωκράτη.

ΣΩ. Ὅ,τι λοιπὸν μπορεῖ να το φτιάχνει τούτο εἶναι καὶ
χρήσιμο σε εκείνο που μπορεῖ να φτιάχνει, ἐνῶ ὅ,τι δεν
μπορεῖ εἶναι ἄχρηστο;

III. Βέβαια.

ΣΩ. Ἀρα ἡ δύναμη εἶναι κάτι ωραίο ἐνῶ ἡ ἀδυναμία
ἀσχημο⁴⁴;

III. Σίγουρα. Καὶ τα ἄλλα πράγματα, Σωκράτη, μας
μαρτυροῦν ὅτι τούτο ἔτσι εἶναι, περισσότερο ὁμῶς ἀπ' ὅλα
ἡ πολιτικὴ. Γιατί το πιο ωραίο ἀπ' ὅλα εἶναι το να ἔχει
κανεὶς δύναμη στην πολιτικὴ καὶ στην πόλη του, ἐνῶ το να

τὸ μὲν δυνατόν εἶναι πάντων κάλλιστον, τὸ δὲ ἀδύνατον πάντων αἰσχιστον.

ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἄρ' οὖν πρὸς θεῶν, Ἰππία, διὰ ταῦτα καὶ ἡ σοφία πάντων κάλλιστον, ἡ δὲ ἀμαθία πάντων αἰσχιστον;

ΙΠ. Ἀλλὰ τί οἶει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐχε δὴ ἡρέμα, ὦ φίλε ἑταῖρε· ὡς φοβοῦμαι τί ποτ' αὖ λέγομεν.

b ΙΠ. Τί δ' αὖ φοβῆ, ὦ Σώκρατες, ἐπεὶ νῦν γέ σοι ὁ λόγος παγκάλως προβέβηκε;

ΣΩ. Βουλοίμην ἂν, ἀλλὰ μοι τόδε συνεπίσκεψαι· ἄρ' ἂν τίς τι ποιήσειεν ὃ μῆτ' ἐπίσταιτο μῆτε τὸ παράπαν δύναιτο;

ΙΠ. Οὐδαμῶς· πῶς γὰρ ἂν ὃ γε μὴ δύναιτο;

ΣΩ. Οἱ οὖν ἐξαμαρτάνοντες καὶ κακὰ ἐργαζόμενοι τε καὶ ποιῶντες ἄκοντες, ἄλλο τι οὗτοι, εἰ μὴ ἐδύναντο ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἂν ποτε ἐποιοῦν;

ΙΠ. Δῆλον δὴ.

c ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι δυνάμει γε δύνανται οἱ δυνάμενοι· οὐ γάρ πον ἀδυναμία γε.

ΙΠ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Δύνανται δέ γε πάντες ποιεῖν οἱ ποιῶντες ἃ ποιῶσιν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Κακὰ δέ γε πολὺ πλείω ποιῶσιν ἢ ἀγαθὰ πάντες ἄνθρωποι, ἀρξάμενοι ἐκ παιδων, καὶ ἐξαμαρτάνουσιν ἄκοντες.

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί οὖν; ταύτην τὴν δύναμιν καὶ ταῦτα τὰ χρήσιμα, ἃ ἂν ἢ ἐπὶ τὸ κακόν τι ἐργάζεσθαι χρήσιμα,

μην ἔχει δύναμη εἶναι το πιο ἀσχημο απ' ὅλα.

ΣΩ. Σωστά μιλάς. Για ὄνομα των θεῶν, ὅμως, Ἰππία, μήπως γι' αὐτούς τους λόγους εἶναι καὶ ἡ σοφία το ωραιότερο πράγμα απ' ὅλα, ἐνῶ ἡ ἀμάθεια το πιο ἀσχημο απ' ὅλα;

ΙΠ. Τι ἄλλο φαντάζεσαι, Σωκράτη;

ΣΩ. Ησύχασε, καλέ μου φίλε. Γιατί φοβάμαι, αὐτό που λέμε πάλι.

ΙΠ. Μα γιατί φοβάσαι πάλι, Σωκράτη, ἐνῶ τώρα ἡ συλλογιστική σου ἔχει προχωρήσει με πολὺ ωραίο τρόπο;

ΣΩ. Θα το 'θελα, μα συλλογίσου μαζί μου το εἶδος. Ἄρα θα μπορούσε κάποιος να κάνει κάτι, που οὔτε το γνωρίζει οὔτε το μπορεῖ καθόλου;

ΙΠ. Με κανένα τρόπο. Πῶς ἄλλωστε θα το ἔκανε, ἀφού δεν το μπορεῖ;

ΣΩ. Εκείνοι λοιπόν που πέφτουν σε λάθη καὶ ὅτι κάνουν καὶ καταπιάνονται το κάνουν με ἀσχημο τρόπο, μολονότι δεν το θέλουν, τούτοι, αν δεν μπορούσαν να τα κάνουν αὐτά, δεν θα τα ἔκαναν ἄραγε ποτέ;

ΙΠ. Εἶναι φανερό.

ΣΩ. Εκείνοι ὅμως που το μποροῦν, το μποροῦν με τὴ δύναμη, ὄχι βέβαια με τὴν ἀδυναμία.

ΙΠ. Ὅχι βέβαια.

ΣΩ. Ὅλοι ὅμως ὅσοι κάνουν κάτι, μποροῦν να κάνουν αὐτά που κάνουν.

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ὅλοι ὅμως οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ παιδιά ακόμα, κάνουν πολὺ περισσότερα κακὰ παρά καλὰ καὶ κάνουν σφάλματα παρά τὴ θέλησή τους.

ΙΠ. Ἔτσι εἶναι.

ΣΩ. Λοιπόν τι; Τούτῃ τὴ δύναμη καὶ τούτα τὰ χρήσιμα, εκείνα που εἶναι χρήσιμα για να κάνουν κάτι κακό, ἄρα θα πούμε ὅτι εἶναι ωραία, ἢ μήπως ὅτι ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ του

d ἄρα φήσομεν ταῦτα εἶναι καλά, ἢ πολλοῦ δεῖ;

ΙΠ. Πολλοῦ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ Ἰππία, τὸ δυνατόν τε καὶ τὸ χρήσιμον ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ καλόν.

ΙΠ. Ἐάν γε, ὦ Σώκρατες, ἀγαθὰ δύνηται καὶ ἐπι τοιαῦτα χρήσιμον ἦ.

ΣΩ. Ἐκεῖνο μὲν τοίνυν οἴχεται, τὸ δυνατόν τε καὶ χρήσιμον ἀπλῶς εἶναι καλόν· ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ὦ Ἰππία, ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἢ ψυχῇ εἰπεῖν, ὅτι τὸ χρησίμὸν τε καὶ τὸ δυνατόν ἐπὶ τὸ ἀγαθόν τι ποιῆσαι, τοῦτ' ἐστὶ τὸ καλόν;

ΙΠ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὠφέλιμόν ἐστίν. ἢ οὐ;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ τὰ καλά σώματα καὶ τὰ καλά νόμιμα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ νυνδὴ ἐλέγομεν πάντα καλά ἐστίν, ὅτι ὠφέλιμα.

ΙΠ. Δῆλον ὅτι.

ΣΩ. Τὸ ὠφέλιμον ἄρα ἔοικεν ἡμῖν εἶναι τὸ καλόν, ὦ Ἰππία.

ΙΠ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε ὠφέλιμον τὸ ποιοῦν ἀγαθόν ἐστίν.

ΙΠ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Τὸ ποιοῦν δέ γ' ἐστὶν οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ αἴτιον ἢ γάρ;

ΙΠ. Οὕτως.

ΣΩ. Τοῦ ἀγαθοῦ ἄρα αἰτίον ἐστὶν τὸ καλόν.

297 ΙΠ. Ἔστι γάρ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τό γε αἴτιον, ὦ Ἰππία, καὶ οὐ ἂν αἴτιον ἢ τὸ αἴτιον, ἄλλο ἐστίν· οὐ γάρ που τό γε αἴτιον αἰτίου αἴτιον ἂν εἴη. ὣδε δὲ σκοπεῖ· οὐ τὸ αἴτιον ποιοῦν ἐφάνη;

να εἶναι ωραία⁴⁵;

ΙΠ. Νομίζω, Σωκράτη, ὅτι απέχουν πολὺ ἀπὸ του να εἶναι ωραία.

ΣΩ. Ἀρα ἡ δύναμη καὶ τὸ χρήσιμο, καθὼς φαίνεται, δεν εἶναι για μας τὸ ωραίο.

ΙΠ. Αν, Σωκράτη, μπορεί να κάνει καλά πράγματα καὶ εἶναι χρήσιμο σ' αὐτά⁴⁶.

ΣΩ. Κατέπεσε λοιπὸν ἐκεῖνος ὁ συλλογισμὸς, ὅτι τὸ δυνατό καὶ τὸ χρήσιμο γενικά εἶναι ωραίο. Μήπως ὅμως, Ἰππία, ἐκεῖνο που ἠθελε να πει ἡ καρδιά μας ἦταν ὅτι τὸ χρήσιμο καὶ τὸ δυνατό για να δημιουργήσει κάτι καλὸ, τούτο εἶναι τὸ ωραίο;

ΙΠ. Ἔτσι νομίζω ἐγὼ τουλάχιστον.

ΣΩ. Τούτο ὅμως εἶναι ὠφέλιμο. Ἢ ὄχι;

ΙΠ. Καὶ πολὺ μάλιστα.

ΣΩ. Ἔτσι λοιπὸν καὶ τὰ ωραία σώματα καὶ οἱ ωραῖοι νόμοι καὶ ἡ σοφία καὶ ὅσα λέγαμε μόλις πριν, ὅλα εἶναι ωραία ἐπειδὴ εἶναι ὠφέλιμα.

ΙΠ. Εἶναι φανερό.

ΣΩ. Ἀρα λοιπὸν, Ἰππία, μας φαίνεται ὅτι τὸ ὠφέλιμο εἶναι τὸ ωραίο⁴⁷.

ΙΠ. Οπωσδήποτε, Σωκράτη.

ΣΩ. Τὸ ὠφέλιμο ὅμως εἶναι ἐκεῖνο που κάνει καλὸ.

ΙΠ. Βέβαια εἶναι.

ΣΩ. Ἐκεῖνο ὅμως που δημιουργεῖ δεν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ αἴτιο. Ἔτσι δεν εἶναι;

ΙΠ. Ἔτσι.

ΣΩ. Ἀρα τὸ αἴτιο του καλοῦ εἶναι τὸ ωραίο.

ΙΠ. Βέβαια εἶναι.

ΣΩ. Ἔτσι ὅμως, Ἰππία, τὸ αἴτιο καὶ τὸ αιτιατό τούτου του αἰτίου εἶναι διαφορετικά⁴⁸. Γιατί τὸ αἴτιο δεν μπορεί να εἶναι τὸ αἴτιο του αἰτίου. Πρόσεξε τὸ ἐξῆς. Τὸ αἴτιο δεν φάνηκε πως εἶναι ἐκεῖνο που κάνει κάτι;

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος ποιεῖται οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' οὐ τὸ ποιοῦν;

ΙΠ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλο τι τὸ γιγνόμενον, ἄλλο δὲ τὸ ποιοῦν;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τό γ' αἴτιον αἴτιον αἰτίου ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ γιγνομένου ὑφ' ἑαυτοῦ.

ΙΠ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τὸ καλὸν ἐστὶν αἴτιον ἀγαθοῦ, γίγνεται ἂν ὑπὸ τοῦ καλοῦ τὸ ἀγαθόν· καὶ διὰ ταῦτα, ὡς ἔοικε, σπουδάζομεν καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὰλλα πάντα τὰ καλά, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ τὸ ἔκγονον σπουδαστόν ἐστι, τὸ ἀγαθόν, καὶ κινδυνεύει ἐξ ὧν εὐρίσκομεν ἐν πατρὸς τιωσ ἰδέα εἶναι τὸ καλὸν τοῦ ἀγαθοῦ.

ΙΠ. Πάνυ μὲν οὖν καλῶς γὰρ λέγεις, ὦ Σώκратες.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε καλῶς λέγω, ὅτι οὔτε ὁ πατήρ ὕψ ἐστιν, οὔτε ὁ ὕψ πατήρ;

ΙΠ. Καλῶς μέντοι.

ΣΩ. Οὐδέ γε τὸ αἴτιον γιγνόμενόν ἐστιν, οὐδὲ τὸ γιγνόμενον αὐ αἴτιον.

ΙΠ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Μὰ Δία, ὦ ἄριστε, οὐδὲ ἄρα τὸ καλὸν ἀγαθόν ἐστιν, οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν· ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι ἐκ τῶν προειρημένων;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν ἡμῖν καὶ ἐθέλομεν ἂν λέγειν ὡς τὸ καλὸν οὐκ ἀγαθὸν οὐδὲ τὸ ἀγαθὸν καλόν;

ΙΠ. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐ πάνυ μοι ἀρέσκει.

ΣΩ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ὦ Ἰππία· ἐμοὶ δέ γε πάντων

ΙΠ. Βέβαια.

ΣΩ. Μήπως ὁμως ἀπὸ ἐκεῖνο που δημιουργεῖ κάτι, δημιουργεῖται ὄχι κάτι ἄλλο παρά μόνο το δημιούργημα καὶ ὄχι το αἴτιο;

ΙΠ. Ἔτσι εἶναι.

ΣΩ. Δεν εἶναι ἄλλο πράγμα ἐκεῖνο που δημιουργεῖται καὶ ἄλλο ἐκεῖνο που δημιουργεῖ;

ΙΠ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα το αἴτιο δεν εἶναι αἴτιο του αιτίου, ἀλλὰ ἐκεῖνου που δημιουργεῖται ἀπ' αὐτό.

ΙΠ. Βέβαια.

ΣΩ. Ἄρα λοιπόν, ἀν το ωραίο εἶναι το αἴτιο του καλοῦ, το καλὸ θα γινόταν ἀπὸ το ωραίο. Καὶ γιὰ τούτους τους λόγους, καθὼς φαίνεται, καλλιεργούμε τὴ φρόνηση καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ωραία πράγματα, ἐπειδὴ τὸ ἔργο τους καὶ τὸ τέκνο τους, το καλὸ, ἀξίζει νὰ καλλιεργηθεῖ, καὶ, ἀπὸ ὅσα βρίσκουμε, θὰ ἔφτανε κανεὶς νὰ πει πως το ωραίο φαίνεται σαν νὰ εἶναι ὁ πατέρας του καλοῦ.

ΙΠ. Βεβαίότατα. Ωραία μιλάς, Σωκράτη.

ΣΩ. Λοιπόν καὶ τούτο ἐδῶ ωραία το λέω, πως οὔτε ὁ πατέρας εἶναι γιος οὔτε ὁ γιος πατέρας.

ΙΠ. Πολύ ωραία.

ΣΩ. Οὔτε το αἴτιο εἶναι αιτιατό οὔτε πάλι το αιτιατό εἶναι αἴτιο.

ΙΠ. Σωστά μιλάς.

ΣΩ. Μὰ τον Δία, φίλε μου, τότε οὔτε το ωραίο εἶναι καλὸ οὔτε το καλὸ ωραίο. Ἢ μήπως σου φαίνεται ὅτι εἶναι δυνατόν, ἀπὸ ὅσα εἶπαμε πρωτύτερα;

ΙΠ. Ὅχι, μα τον Δία, δεν μου φαίνεται.

ΣΩ. Θα αρκεστοῦμε σ' αὐτό καὶ θὰ θέλαμε νὰ λέμε ὅτι το ωραίο δεν εἶναι καλὸ καὶ το καλὸ δεν εἶναι ωραίο;

ΙΠ. Ὅχι, μα τον Δία, δεν με ικανοποιεῖ.

ΣΩ. Ναί, μα τον Δία, Ἰππία. Καὶ μένα τούτος ὁ λόγος

d ἤμιστα ἀρέσκει ὧν εἰρήκαμεν λόγων.

III. Ἔοικε γὰρ οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύει ἄρα ἡμῖν, οὐχ ὥσπερ ἄρτι ἐφαίνετο κάλλιστος εἶναι τῶν λόγων τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ χρησιμὸν τε καὶ τὸ δυνατὸν ἀγαθὸν τι ποιεῖν καλὸν εἶναι, οὐχ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰ οἷόν τέ ἐστιν, ἐκείνων εἶναι γελοιώτερος τῶν πρώτων, ἐν οἷς τήν τε παρθένον ὠόμεθα εἶναι τὸ καλὸν καὶ ἐν ἕκαστον τῶν ἔμπροσθεν λεχθέντων.

III. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μὲν γε οὐκ ἔτι ἔχω, ὦ Ἰππία, ὅποι τράπωμαι, ἀλλ' ἀπορῶ· σὺ δὲ ἔχεις τι λέγειν;

e III. Οὐκ ἔν γε τῷ παρόντι, ἀλλ', ὥσπερ ἄρτι ἔλεγον, σκεψάμενος εὖ οἶδ' ὅτι εὐρήσω.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ μοι δοκῶ ὑπὸ ἐπιθυμίας τοῦ εἰδέναι οὐχ οἷός τε σὲ εἶναι περιμένειν μέλλοντα· καὶ γὰρ οὖν δή τι καὶ οἶμαι ἄρτι ἠπόρηκέναί. ὅρα γάρ· εἰ δ' ἂν χαιρέων ἡμᾶς ποιῆ, μήτι πάσας τὰς ἡδονάς, ἀλλ' ὃ ἂν διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὄψεως, τοῦτο φαῖμεν εἶναι καλόν, πῶς τι 298 ἄρ' ἂν ἀγωνιζοίμεθα; οἳ τέ γέ που καλοὶ ἄνθρωποι, ὦ Ἰππία, καὶ τὰ ποικίλματα πάντα καὶ τὰ ζωγραφήματα καὶ τὰ πλάσματα τέρπει ἡμᾶς ὀρῶντας, ἃ ἂν καλὰ ἦ καὶ οἱ φθόγγοι οἱ καλοὶ καὶ ἡ μουσικὴ σύμπασα καὶ οἱ λόγοι καὶ αἱ μυθολογίαι ταῦτόν τοῦτο ἐργάζονται, ὥστ' εἰ ἀποκριναιόμεθα τῷ θρασεῖ ἐκείνῳ ἀνθρώπῳ ὅτι Ὡ γενναῖε, τὸ καλὸν ἐστὶ τὸ δι' ἀκοῆς τε καὶ δι' ὄψεως ἡδύ, οὐκ ἂν οἶει αὐτόν τοῦ θράσους ἐπίσχοιμεν;

b III. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ νῦν γε, ὦ Σώκρατες, εὖ λέγεσθαι τὸ καλὸν ὃ ἐστίν.

μ' ἀρέσει πολὺ λιγότερο ἀπ' ὅσους εἶπαμε πρὶν.

III. Ἔτσι φαίνεται.

ΣΩ. Πρὶν ἀπὸ λίγο τούτος μας φάνηκε πῶς εἶναι ο ωραιότερος ἀπὸ τους λόγους, ὅτι δηλαδή εἶναι ωραίο το ωφέλιμο καὶ το χρησιμὸ καὶ ἐκεῖνο που μπορεῖ νὰ κάνει κάτι καλὸ. Τώρα ὅμως φτάσαμε νὰ πιστεύουμε ὅτι δεν εἶναι ἔτσι, ἀν εἶναι δυνατόν, καὶ κατέληξε νὰ εἶναι πιο γελοῖος ἀπὸ ἐκείνους τους πρώτους ὁπότε θεωρούσαμε πῶς ἡ κοπέλα καὶ οποιοδήποτε ἀπ' αὐτὰ που εἶπαμε πρωτότερα εἶναι το ωραίο.

III. Ἔτσι φαίνεται.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ, Ἰππία, δεν ξέρω πού νὰ στραφῶ, τὰ ἔχω χαμένα. Εἰς ὅμως ἔχεις κάτι νὰ πεις;

III. Για τὴν ὥρα δεν ἔχω, ἀλλὰ, ὅπως εἶπα λίγο πρωτότερα, εἶμαι σίγουρος πῶς, ἀν το σκεφτῶ, θὰ το βρῶ.

ΣΩ. Ἀλλὰ ἐγὼ νομίζω πῶς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία μου για νὰ μάθω δεν θὰ μπορέσω νὰ σε περιμένω γι' ἀργότερα. Μάλιστα νομίζω ὅτι μόλις τώρα βρήκα κάποια διέξοδο. Πρόσεξε. Ἀν ἐκεῖνο που μας κάνει νὰ χαιρόμαστε, ὄχι ὅλες οἱ ἀπολαύσεις ἀλλὰ ἐκεῖνο που μας ευχαριστεῖ με τὴν ἀκοή καὶ τὴν ὄραση, ἀν τούτο λέγαμε πῶς εἶναι το ωραίο, πῶς θὰ γινόταν ο ἀγώνας μας⁴⁹; Καὶ οἱ ωραῖοι ἄνθρωποι, Ἰππία, καὶ ὅλα τὰ στολίσματα καὶ οἱ ζωγραφιές καὶ οἱ ἀναπαραστάσεις, ὅσα εἶναι ωραία, μας κάνουν νὰ χαιρόμαστε, ὅταν τὰ ἀντικρίζουμε. Οἱ ωραῖοι ἤχοι ἐπιπλέον καὶ ἡ μουσικὴ γενικά καὶ οἱ λόγοι καὶ τὰ παραμύθια ἔχουν τὴν ἴδια ἐπίδραση. Ἔτσι λοιπὸν ἀν ἀπαντούσαμε σ' ἐκεῖνον τὸν θρασὺ ἄνθρωπο: «Εὐγενικέ μου, το ωραίο εἶναι ἐκεῖνο που προσφέρει ευχαρίστηση ὅταν το ἀκούμε καὶ ὅταν το βλέπουμε», ἄρα πιστεύεις ὅτι δεν θὰ σταματούσαμε τὴ θρασυτήτά του;

III. Τουλάχιστον, ἐμένα, Σωκράτη, μου φαίνεται ὅτι τὰ λόγια σου για το τι εἶναι το ωραίο εἶναι σωστά.

298
ωραίο = ευχαρίσιο

ΣΩ. Τί δ'; ἄρα τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ καλὰ καὶ τοὺς νόμους, ὦ Ἰππία, δι' ἀκοῆς ἢ δι' ὄψεως φήσομεν ἡδέα ὄντα καλὰ εἶναι, ἢ ἄλλο τι εἶδος ἔχειν;

ΙΠ. Ταῦτα δ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, κἂν παραλάβοι τὸν ἄνθρωπον.

ΣΩ. Μὰ τὸν κύνα, ὦ Ἰππία, οὐκ ὄν γ' ἂν ἐγὼ μάλιστα αἰσχυνοίμην ληρῶν καὶ προσποιούμενός τι λέγειν μηδὲν λέγων.

ΙΠ. Τίνα τοῦτον;

ΣΩ. Τὸν Σωφρονίσκου, ὃς ἐμοὶ οὐδὲν ἂν μάλλον ταῦτα ἐπιτρέποι ἀνερεύνητα ὄντα ῥαδίως λέγειν ἢ ὡς εἰδότα ἃ μὴ οἶδα.

ΙΠ. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγε καὶ αὐτῷ, ἐπειδὴ σὺ εἶπες, δοκεῖ τι ἄλλο εἶναι τοῦτο τὸ περὶ τοὺς νόμους.

ΣΩ. Ἐχ' ἡσυχῆ, ὦ Ἰππία· κινδυνεύομεν γάρ τοι, ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπωκότες ἀπορία περὶ τοῦ καλοῦ ἐν ἥπερ νυνδὴ, οἴεσθαι ἐν ἄλλῃ τινὶ εὐπορίᾳ εἶναι.

ΙΠ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι φράσω ὃ γ' ἐμοὶ καταφαίνεται, εἰ ἄρα τί λέγω. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ περὶ τοὺς νόμους τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τάχ' ἂν φανεῖν οὐκ ἐκτός ὄντα τῆς αἰσθήσεως ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς τε καὶ ὄψεως ἡμῖν οὕσα τυγχάνει· ἀλλ' ὑπομείνωμεν τοῦτον τὸν λόγον, τὸ διὰ τούτων ἡδὲ καλὸν εἶναι, μηδὲν τὸ τῶν νόμων εἰς μέσον παράγοντες· ἀλλ' εἰ ἡμᾶς ἔροιο εἴτε οὗτος ὃν λέγω, εἴτε ἄλλος ὅστισοῦν· "Τί δὴ, ὦ Ἰππία τε καὶ Σώκρατες, ἀφωρίσατε τοῦ ἡδέος τὸ ταύτη ἡδὲ ἢ λέγετε καλὸν εἶναι, τὸ δὲ

ΣΩ. Ἀλλά τι; Μήπως γὰρ τις ωραίες ασχολίες καὶ γὰρ τοὺς νόμους, Ἰππία, θα πούμε πως εἶναι ωραῖοι ἐπειδὴ εἶναι ευχάριστοι στὴν ἀκοή καὶ στὴν ὄραση⁵⁰, ἢ μήπως ἔχουν κάποια ἄλλη υφή;

ΙΠ. Μὰ σε τούτα τὰ πράγματα, Σωκράτη, μπορεῖ νὰ μὴ δώσει προσοχή εκείνος ὁ ἄνθρωπος.

ΣΩ. Μὰ τὸν κύνα, Ἰππία, θα δώσει προσοχή εκείνος που ἐγὼ θα τὸν ντρεπόμουν πιο πολύ ἀπ' ὅλους, ἀν ἔλεγα ἀνοησίες καὶ υποκρινόμεν ὅτι λέω κάτι χωρὶς νὰ λέω τίποτα.

ΙΠ. Ποῖος εἶναι τούτος ὁ ἄνθρωπος;

ΣΩ. Ὁ γίος τοῦ Σωφρονίσκου, που δὲν θα μοῦ το ἐπέτρεπε βέβαια νὰ μιλάω με τόση ευκολία γὰρ πράγματα που δὲν ἔχω ἐξετάσει καλὰ, ἢ νὰ μιλάω γὰρ πράγματα που δὲν ξέρω σαν νὰ τα ξέρω.

ΙΠ. Καὶ σε μένα ὁμως τὸν ἴδιο, ἀφοῦ καὶ σὺ το εἶπες, μοῦ φαίνεται πως εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἢ περίπτωση τῶν νόμων.

ΣΩ. Ἠσύχασε, Ἰππία. Γιατί, μολονότι ἔχουμε πέσει στὸ ἴδιο ἀδιέξοδο σχετικὰ με τὸ ωραῖο, ὅπως λίγο πρὶν, πάμε νὰ πιστέψουμε πως βρισκόμαστε σε κάποιον ἄλλο καλὸ δρόμο.

ΙΠ. Τί ἐννοεῖς, Σωκράτη;

ΣΩ. Ἐγὼ θα σοῦ πῶ τούτο που πιστεύω, ἀν βέβαια λέω κάτι. Τούτα δηλαδὴ τὰ σχετικὰ με τοὺς νόμους καὶ τις ασχολίες⁵¹ ἴσως νὰ ἀποδειχτοῦν ὅτι δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν αἰσθήση που συμβαίνει νὰ ἔχουμε με τὴν ἀκοή καὶ τὴν ὄραση. Ἀλλὰ ἀς ἐπιμείνουμε σε τούτο τὸν λόγο, ὅτι τὸ ευχάριστο στὶς αἰσθήσεις αὐτές εἶναι ωραῖο, χωρὶς νὰ βάλουμε στὴ μέση τὸ ζήτημα τῶν νόμων. Ἀν ὁμως μας ρωτήσῃ κάποιος, εἴτε αὐτός που λέω ἐγὼ εἴτε οἰοισδῆποτε ἄλλος: «Γιατί λοιπόν, Ἰππία καὶ Σωκράτη, ἐπιλέξατε ἀπὸ τὸ ευχάριστο εκείνο που εἶναι ευχάριστο μόνο γὰρ

e κατὰ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις σίτων τε καὶ ποτῶν καὶ τῶν περὶ ἀφροδίσια καὶ τἄλλα πάντα τὰ τοιαῦτα οὐ φατε καλὰ εἶναι; ἢ οὐδὲ ἡδέα, οὐδὲ ἡδονὰς τὸ παράπαν ἐν τοῖς τοιούτοις φατέ εἶναι, οὐδ' ἐν ἄλλῳ ἢ τῷ ἰδεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι;» τί φήσομεν, ὦ Ἰππία;

III. Πάντως δήπου φήσομεν, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μεγάλας πάνυ ἡδονὰς εἶναι.

ΣΩ. “Τί οὖν,” φήσει, “ἡδονὰς οὐσας οὐδὲν ἤττον ἢ καὶ ἐκείνας ἀφαιρεῖσθε τοῦτο τούνομα καὶ ἀποστερεῖτε
299 τοῦ καλὰς εἶναι,” Ὅτι, φήσομεν, καταγελοῖ ἂν ἡμῶν οὐδεὶς ὅστις οὐ, εἰ φαῖμεν μὴ ἡδὴ εἶναι φαγεῖν, ἀλλὰ καλόν, καὶ ὄζειν ἡδὴ μὴ ἡδὴ ἀλλὰ καλόν· τὰ δὲ που περὶ τὰ ἀφροδίσια πάντες ἂν ἡμῖν μάχωντο ὡς ἡδιστον ὄν, δεῖν δὲ αὐτό, ἐάν τις καὶ πράττη, οὕτω πράττειν ὥστε μηδένα ὄρᾶν, ὡς αἰσχιστον ὄν ὄρᾶσθαι. ταῦτα ἡμῶν λεγόντων, ὦ Ἰππία, “Μανθάνω,” ἂν ἴσως φαίη, “καὶ ἐγὼ ὅτι πάλαι αἰσχύνεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς φάναι
b καλὰς εἶναι, ὅτι οὐ δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις· ἀλλ' ἐγὼ οὐ τοῦτο ἡρώτων, ὃ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς καλὸν εἶναι, ἀλλ' ὅτι ἔστιν.” ἐροῦμεν δὴ οἴμαι ὅπερ ὑπεθέμεθα, ὅτι “Τοῦθ' ἡμεῖς γέ φαμεν τὸ μέρος τοῦ ἡδέος, τὸ ἐπὶ τῇ ὄψει τε καὶ ἀκοῇ γιγνόμενον, καλὸν εἶναι. ἀλλὰ ἔχεις ἔτι τι χρῆσθαι τῷ λόγῳ, ἢ τι καὶ ἄλλο ἐροῦμεν, ὦ Ἰππία;

III. Ἀνάγκη πρὸς γε τὰ εἰρημένα, ὦ Σώκρατες, μὴ ἀλλ' ἄττα ἢ ταῦτα λέγειν.

ΣΩ. “Καλῶς δὴ λέγετε,” φήσει. “οὐκοῦν εἶπερ τὸ

τούτη τὴν αἰσθησὴν, γὰρ τὴν ὁποία λέτε ὅτι εἶναι ωραῖο, ἐνῶ το εὐχάριστο που μας προσφέρουν οἱ ἄλλες αἰσθήσεις ἀπὸ τὰ φαγητά καὶ τὰ ποτά καὶ τὶς ἐρωτικές πράξεις καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ σχετικὰ δὲν λέτε ὅτι εἶναι ωραῖο; Ἢ μήπως ἰσχυρίζεστε πως οὔτε εὐχάριστα εἶναι οὔτε μας προσφέρεται καμία εὐχαρίστηση ἀπὸ τούτα τὰ πράγματα οὔτε ἀπὸ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὄραση καὶ τὴν ἀκοή;» Τί θα ἀπαντήσουμε, Ἰππία;

III. Ὅπωςδήποτε θα ἀπαντήσουμε, Σωκράτη, ὅτι καὶ στα ἄλλα πράγματα ὑπάρχουν πολὺ μεγάλες ἡδονές.

ΣΩ. «Γιατί λοιπόν», θα πει, «μολονότι δὲν εἶναι μικρότερες αὐτές οἱ ἀπολαύσεις ἀπὸ τὶς ἄλλες, τοὺς ἀφαιρεῖτε τὸν χαρακτηρισμὸ τούτον καὶ βγάζεται τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν εἶναι ωραίες;» Γιατί, θα πούμε, ποῖος εἶναι ἐκεῖνος που δὲν θα γελοῦσε μαζί μας, ἀν λέγαμε ὅτι τὸ φαγητό δὲν εἶναι εὐχάριστο πράγμα ἀλλὰ ωραῖο, καὶ πως ἡ εὐχάριστη μυρωδιά δὲν εἶναι εὐχάριστη ἀλλὰ ωραία; Καὶ ἀναφορικά με τὴν ἐρωτικὴν πράξιν ὅλοι θα μας ἀντέκρουαν λέγοντας ὅτι εἶναι πολὺ εὐχάριστο πράγμα, που ὅμως, ἀν τὸ κάνει κανεὶς, πρέπει νὰ τὸ κάνει ἔτσι ὥστε νὰ μὴν τὸ βλέπει ἄλλος ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἀσχημὸ νὰ τὸ βλέπουν. Ἀν λέμε τούτα, Ἰππία, μπορεῖ νὰ μας ἀπαντήσει: «Καὶ ἐγὼ καταλαβαίνω ὅτι ἐδῶ καὶ ὥρα ντρέπεστε νὰ πεῖτε ὅτι τούτες οἱ ἡδονές εἶναι ωραίες, ἐπειδὴ οἱ ἀνθρώποι δὲν ἔχουν τὴν ἴδια γνώμη. Ἐγὼ, ὅμως, δὲν ρώτησα, τι νομίζουν οἱ πολλοὶ ὅτι εἶναι ωραῖο, ἀλλὰ τι εἶναι». Φαντάζομαι ὅτι θα πούμε ἐκεῖνο που θέσαμε ὡς προϋπόθεση, ὅτι δηλαδή: «Ἐμεῖς λέμε, ὅτι τούτο εἶναι ωραῖο, τὸ μέρος τοῦ εὐχάριστου που μας προσφέρει ἡ ὄραση καὶ ἡ ἀκοή». Συμφωνεῖς με τούτα τὰ λόγια, ἢ μπορούμε νὰ πούμε κάτι ἄλλο Ἰππία;

III. Ἀπὸ ὅσα εἰπώθησαν εἴμαστε ἀναγκασμένοι, Σωκράτη, νὰ μιλήσουμε ἔτσι καὶ ὄχι διαφορετικά.

ΣΩ. «Σωστά μιλάτε», θα πει. «Ὡστε, ἀν τὸ εὐχάριστο

c δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλὸν ἐστίν, ὃ μὴ τοῦτο τυγχάνει ὃν τῶν ἡδέων, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν καλὸν εἶη;" ὁμολογήσομεν;

III. Ναί.

ΣΩ. "Ἡ οὖν τὸ δι' ὄψεως ἡδύ," φήσει, "δι' ὄψεως καὶ ἀκοῆς ἐστίν ἡδύ, ἢ τὸ δι' ἀκοῆς ἡδύ δι' ἀκοῆς καὶ δι' ὄψεως ἐστίν ἡδύ;" Οὐδαμῶς, φήσομεν, τὸ διὰ τοῦ ἑτέρου ὃν τοῦτο δι' ἀμφοτέρων εἶη ἂν—τοῦτο γὰρ δοκεῖς ἡμῖν λέγειν—ἀλλ' ἡμεῖς ἐλέγομεν ὅτι καὶ ἐκάτερον τούτων αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ἡδέων καλὸν εἶη, καὶ ἀμφοτέρω. οὐχ οὕτως ἀποκρινούμεθα;

d III. Πάνο μὲν οὖν.

ΣΩ. "Ἄρ' οὖν," φήσει, "ἡδὺ ἡδέος ὅτι οὖν ὄτουσιν διαφέρει τούτω, τῷ ἡδὺ εἶναι; μὴ γὰρ εἰ μείζων τις ἡδονὴ ἢ ἐλάττων ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐστίν, ἀλλ' εἴ τις αὐτῷ τούτω διαφέρει, τῷ ἢ μὲν ἡδονὴ εἶναι, ἢ δὲ μὴ ἡδονή, τῶν ἡδονῶν;" Οὐχ ἡμῖν γε δοκεῖ· οὐ γάρ;

III. Οὐ γὰρ οὖν δοκεῖ.

299
ΣΩ. "Οὐκοῦν," φήσει, "δι' ἄλλο τι ἢ ὅτι ἡδοναὶ εἰσι προεἰλεσθε ταύτας τὰς ἡδονὰς ἐκ τῶν ἄλλων ἡδονῶν, τοιοῦτον τι ὀρῶντες ἐπ' ἀμφοῖν, ὅτι ἔχουσι τι διάφορον τῶν ἄλλων, εἰς ὃ ἀποβλέποντες καλὰς φατε αὐτὰς εἶναι; οὐ γὰρ πον διὰ τοῦτο καλὴ ἐστίν ἡδονὴ ἢ διὰ τῆς ὄψεως, ὅτι δι' ὄψεως ἐστίν· εἰ γὰρ τοῦτο αὐτῇ ἦν τὸ αἴτιον καλῆ εἶναι, οὐκ ἂν ποτε ἦν ἢ ἑτέρα, ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς, καλῆ· οὐκοῦν ἐστὶ γε δι' ὄψεως ἡδονή." Ἀληθῆ λέγεις, φήσομεν;

III. Φήσομεν γάρ.

στην ὄραση καὶ στην ἀκοή εἶναι ωραίο, το ευχάριστο που τυχαίνει να μὴν ἀνήκει σε τούτα τα ευχάριστα εἶναι φανερό ὅτι δεν θα ἦταν ωραίο;» Θα το παραδεχτούμε;

III. Ναί.

ΣΩ. «Μήπως λοιπὸν το ευχάριστο στην ὄραση», θα πει, «εἶναι ευχάριστο καὶ στην ὄραση καὶ στην ἀκοή ἢ μήπως το ευχάριστο στην ἀκοή εἶναι ευχάριστο καὶ στην ἀκοή καὶ στην ὄραση;» Καθόλου, θα πούμε, τούτο, που εἶναι ευχάριστο με τη μια ἀπὸ τις δύο αἰσθήσεις, δεν μπορεῖ να εἶναι καὶ με τις δύο —γιατί τούτο μας δίνει την ἐντύπωση ὅτι θα πεις. Ἐμεῖς ὁμως λέγαμε ὅτι καὶ το καθένα ξεχωριστά ἀπὸ τούτα τα δύο ευχάριστα θα ἦταν καθαυτὸ ωραίο, καὶ τα δύο μαζί. Ἐτσι δεν θα του ἀπαντήσουμε;

III. Σίγουρα.

ΣΩ. «Ἄρα λοιπὸν», θα πει, «οποιοδήποτε ευχάριστο διαφέρει ἀπὸ οποιοδήποτε ἄλλο ευχάριστο σε τούτο, στο ὅτι εἶναι ευχάριστο; Δεν ρωτῶ ἀν κάποια ἀπόλαυση εἶναι μεγαλύτερη ἢ μικρότερη, σε μεγαλύτερο βαθμὸ ἢ σε λιγότερο, ἀλλὰ μήπως κάποια ἀπὸ τις ἀπολαύσεις ξεχωρίζει σε τούτο ἀκριβῶς, ἢ μία εἶναι ἀπόλαυση ἐνῶ ἡ ἄλλη δεν εἶναι;» Ἐμεῖς βέβαια δεν ἔχουμε τούτη τη γνώμη. Ἐτσι δεν εἶναι;

III. Βέβαια, δεν ἔχουμε τούτη τη γνώμη.

ΣΩ. «Ἄρα», θα πει, «για κάποιον ἄλλο λόγο³² καὶ ὄχι γιατί εἶναι ἀπολαύσεις διαλέξατε τούτες ἀπὸ τις ἄλλες ἀπολαύσεις, ἐπειδὴ εἶδατε καὶ στις δύο ὅτι ἔχουν δηλαδὴ κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ τις ἄλλες καὶ σ' αὐτὸ στηριζόμενοι λέτε ὅτι τούτες εἶναι ωραίες; Γιατί ἡ ἀπόλαυση με την ὄραση δεν εἶναι ωραία για τούτο τον λόγο, ἐπειδὴ δηλαδὴ εἶναι με την ὄραση. Γιατί ἀν τούτο ἦταν ἡ αἰτία που αὐτὴ εἶναι ωραία τότε δεν θα ἦταν ωραία ἢ ἄλλη ἡ ευχαρίστηση με την ἀκοή. ~~ὅτι εἶναι ἄλλωστε ἀπόλαυση με την ἀκοή.~~ 18

Θα πούμε ἀλήθεια, λες;

Μέσω τῆς ὄρασης

III. Βέβαια ἐτσι θα πούμε.

[...]

III. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. “Λέγετε δὴ πάλιν,” φήσει, “ἔξ ἀρχῆς, ἐπειδὴ
 e τούτου δημάρτετε· τί φατε εἶναι τοῦτο τὸ καλὸν τὸ ἐπ’
 ἀμφοτέροις ταῖς ἡδοναῖς, δι’ ὅτι ταύτας πρὸ τῶν ἄλλων
 τιμήσαντες καλὰς ὠνομάσατε;” ἀνάγκη δὴ μοι δοκεῖ
 εἶναι, ὦ Ἰππία, λέγειν ὅτι ἀσυνέστατα αὐταὶ τῶν ἡδονῶν
 εἰσι καὶ βέλτισται, καὶ ἀμφοτέραι καὶ ἑκατέρω· ἢ σὺ τι
 ἔχεις λέγειν ἄλλο ᾧ διαφέρουσι τῶν ἄλλων;

III. Οὐδαμῶς· τῷ ὄντι γὰρ βέλτισταί εἰσιν.

ΣΩ. “Τοῦτ’ ἄρα,” φήσει, “λέγετε δὴ τὸ καλὸν
 εἶναι, ἡδονὴν ὠφέλιμον;” Ἐοίκαμεν, φήσω ἔγωγε· σὺ
 δέ;

III. Καὶ ἐγώ.

ΣΩ. “Οὐκοῦν ὠφέλιμον,” φήσει, “τὸ ποιοῦν τἀγα-
 θόν, τὸ δὲ ποιοῦν καὶ τὸ ποιούμενον ἕτερον νυνδὴ ἐφάνη,
 καὶ εἰς τὸν πρότερον λόγον ἦκει ὑμῖν ὁ λόγος; οὔτε γὰρ
 304 τὸ ἀγαθὸν ἂν εἶη καλὸν οὔτε τὸ καλὸν ἀγαθόν, εἴπερ ἄλλο
 αὐτῶν ἑκότερόν ἐστι.” Παντός γε μᾶλλον, φήσομεν, ὦ
 Ἰππία, ἂν σωφρονῶμεν· οὐ γὰρ που θέμις τῷ ὀρθῶς
 λέγοντι μὴ συγχωρεῖν.

III. Ἀλλὰ δὴ γ’, ὦ Σώκρατες, τί οἶε ταῦτα εἶναι
 συνάπαντα; κινήματα τοί ἐστι καὶ περιμήματα τῶν
 λόγων, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, κατὰ βραχὺ δηρημένα· ἀλλ’
 ἐκεῖνο καὶ καλὸν καὶ πολλοῦ ἄξιον, οἷόν τ’ εἶναι εἴ καὶ
 καλῶς λόγον καταστησάμενον ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν βου-
 305 λευτηρίῳ ἢ ἐπὶ ἄλλῃ τινὶ ἀρχῇ, πρὸς ἣν ἂν ὁ λόγος ἦ,
 πείσαντα οἴχεσθαι φέροντα οὐ τὰ σμικρότατα ἀλλὰ τὰ
 μέγιστα τῶν ἄθλων, σωτηρίαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν αὐτοῦ

III. Ἔτσι εἶναι.

ΣΩ. «Μιλήστε πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή», θα πει, «μια και
 κάνατε λάθος σ’ αὐτό. Τι λέτε λοιπὸν ὅτι εἶναι τούτο το
 ωραίο που βρίσκεται και στις δύο ἀπολαύσεις, που σας
 ἔκανε να τις εκτιμήσετε περισσότερο ἀπὸ τις ἄλλες και
 να τις ονομάσετε ωραίες;» Νομίζω, Ἰππία, πως εἶναι ἀνά-
 γκη να πούμε ὅτι αὐτές εἶναι οἱ πιο ἀβλαβεῖς και οἱ καλύ-
 τερες ἀπολαύσεις, και οἱ δύο μαζί και καθεμιά χωριστά. Ἡ
 μήπως μπορείς να πεις κάτι ἄλλο που τις κάνει να ξεχω-
 ρίζουν ἀπὸ τις υπόλοιπες;

III. Ὅχι βέβαια. Πραγματικά εἶναι οἱ πιο καλές.

ΣΩ, «Ἄρα», θα πει, «τούτο λέτε πως εἶναι το ωραίο, ἡ
 ωφέλιμη ἀπόλαυση⁶⁰;» Ἔτσι φαίνεται ὅτι θα πω ἐγώ, βέ-
 βαια. Εσὺ;

III. Και γω.

ΣΩ. «Τὸ ωφέλιμο λοιπὸν», θα πει, «εἶναι ἐκεῖνο που
 δημιουργεῖ το καλό. Ἐκεῖνο ὅμως που δημιουργεῖ και ἐκεῖ-
 νο που δημιουργεῖται ἀποδείχτηκε μόλις τώρα ὅτι εἶναι
 διαφορετικά. Μήπως ἐπομένως τούτος ὁ λόγος γύρισε
 στον προηγούμενο λόγο; Γιατί οὔτε το καλό μπορεί να
 εἶναι ωραίο οὔτε το ωραίο καλό ἀν βέβαια το καθενα ἀπ’
 αὐτά εἶναι κάτι ἄλλο»⁶¹. Ἀπολύτως, θα πούμε, Ἰππία, ἀν
 ἔχουμε κάποια λογική. Γιατί δεν ἀρμόζει να μὴ συμφω-
 νούμε με ὅποιον μιλάει σωστά.

III. Ὅμως, Σωκράτη, τι φαντάζεσαι πως εἶναι ὅλα
 γενικά ὅσα εἶπαμε; Τούτα τα λόγια εἶναι δηκτικά και
 σκόρπια, ὅπως ἔλεγα πρωτύτερα, και χωρισμένα σε μικρά
 κομμάτια. Ἐκεῖνο ὅμως που εἶναι και ωραίο και ἀξίζει
 πολὺ εἶναι να μπορεί να συντάξει κάποιος καλό και ωραίο
 λόγο για το δικαστήριο ἢ το βουλευτήριο ἢ μπροστά σε
 κάποια ἄλλη ἀρχή, ὅπου πρέπει να μιλήσει, και, ἀφοῦ
 πείσει τους ἄλλους, να ἀποχωρήσει παίρνοντας μαζί του
 ὄχι τα μικρότερα ἀλλὰ τα μεγαλύτερα βραβεῖα, τη σωτη-

χρημάτων καὶ φίλων. τούτων οὖν χρῆ ἀντέχεσθαι, χαίρειν ἐάσαντα τὰς μικρολογίας ταύτας, ἵνα μὴ δοκῆ λίαν ἀνόητος εἶναι λήρους καὶ φλυαρίας ὥσπερ νῦν μεταχειριζόμενος.

ΣΩ. Ὡ Ἰππία φίλε, σὺ μὲν μακάριος εἶ, ὅτι τε οἶσθα ἃ χρῆ ἐπιτηδεύειν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιτετήδευκας ἱκανῶς, ὡς φῆς· ἐμὲ δὲ δαιμονία τις τύχη, ὡς ἔοικε, κατέχει, ὅστις πλανᾶμαι μὲν καὶ ἀπορῶ ἀεὶ, ἐπιδεικνὺς δὲ τὴν ἐμαυτοῦ ἀπορίαν ὑμῖν τοῖς σοφοῖς λόγῳ αὐτὸ ὑπὸ ὑμῶν προσηλακίζομαι, ἐπειδὴν ἐπιδείξω. λέγετε γάρ με, ἄπερ καὶ σὺ νῦν λέγεις, ὡς ἡλίθιά τε καὶ σμικρὰ καὶ οὐδενὸς ἀξία πραγματεύομαι· ἐπειδὴν δὲ αὐτὸ ἀναπεισθεὶς ὑπὸ ὑμῶν λέγω ἄπερ ὑμεῖς, ὡς πολὺ κρᾶτιστόν ἐστιν οἶόν τ' εἶναι λόγον εὖ καὶ καλῶς καταστησάμενον περαινέειν ἐν δικαστηρίῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὑπὸ τε ἄλλων τινῶν τῶν ἐνθάδε καὶ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀεὶ με ἐλέγχοντος πάντα κακὰ ἀκούω. καὶ γὰρ μοι τυγχάνει ἐγγύτατα γένους ὧν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ· ἐπειδὴν οὖν εἰσέλθω οἴκαδε εἰς ἐμαυτοῦ καὶ μου ἀκούσῃ ταῦτα λέγοντος, ἐρωτᾷ εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τολμῶν περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων διαλέγεσθαι, οὕτω φανερώς ἐξελεγχόμενος περὶ τοῦ καλοῦ ὅτι οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὅτι ποτέ ἐστιν οἶδα. “Καίτοι πῶς σὺ εἶση,” φησὶν, “ἢ λόγον ὅστις καλῶς κατεστήσατο ἢ μὴ, ἢ ἄλλην πράξιν ἡντιοῦν, τὸ καλὸν ἀγνοῶν; καὶ ὁπότε οὕτω διάκεισαι, οἷε σοι κρεῖττον εἶναι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι;” συμβέβηκε δὴ μοι, ὅπερ λέγω, κακῶς μὲν ὑπὸ ὑμῶν ἀκούειν καὶ

ρία δηλαδή του εαυτοῦ του, τῆς περιουσίας του καὶ τῶν φίλων του. Ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν πρέπει νὰ κρατηθεῖ κανεὶς γερά, καὶ νὰ ἀφήσει κατὰ μέρος τούτες τὶς μικρολογίες, γιὰ νὰ μὴ φανεῖ ἐξαιρετικὰ ἀνόητος, ἀφοῦ ασχολεῖται με τέτοιες ἀνοησίες καὶ φλυαρίες, ὅπως εμεῖς τώρα.

ΣΩ. Ἀγαπητέ μου Ἰππία, εἶσαι καλότυχος ἄνδρας, ἀφοῦ βέβαια ξέρεις ἐκεῖνα με τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ασχολεῖται ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἔχεις ἀσχοληθεῖ καὶ συ σε ικανοποιητικὸ βαθμὸ, ὅπως λες. Ἐμένα ὁμως κάποια θεϊκὴ μοῖρα με κρατᾷ, καθὼς φαίνεται, ἀφοῦ παραπλανιέται ἡ σκέψη μου καὶ βρίσκομαι συνέχεια σε ἀδιέξοδα, ἐνῶ ὅταν ἐκθέτω σε σὰς τοὺς σοφοὺς τὴν ἀμηχανία μου, με διασύρετε, μόλις τὰ προβάλλω. Γιατί μου λέτε, ὅπως μου λες καὶ συ τώρα, πῶς καταπιάνομαι με ἀνόητα, ἀσήμαντα καὶ ἀνάξια ζητήματα. Καὶ ὅταν πάλι ἀκολουθῶ τὴν ἀποψή σας καὶ λέω ὅσα λέτε εσεῖς, πῶς δηλαδή τὸ πιο σπουδαῖο ἀπὸ ὅλα εἶναι νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ συγγράψῃ καλὸ καὶ ωραῖο λόγῳ καὶ νὰ πετυχαίνει τὸν σκοπὸ του μπροστὰ στο δικαστήριον ἢ σε ἄλλη συγκέντρωση, τότε ἀκούω ἕνα σωρὸ κατηγορίες καὶ ἀπὸ κάποιους ἄλλους συμπολίτες μου καὶ ἀπὸ τούτον τὸν ἄνθρωπο που με ἐλέγχει συνέχεια. Τυχαίνει ἄλλωστε νὰ εἶναι πολὺ στενὸς συγγενὴς μου καὶ νὰ κατοικεῖ στο σπίτι μου. Ὅταν λοιπὸν μῶ στο σπίτι μου, καὶ με ἀκούσει νὰ λέω τούτα τὰ πράγματα, με ρωτᾷ ἀν δὲν ντρέπομαι που τολμῶ νὰ συζητᾶω γιὰ τὶς ωραῖες ἀσχολίες, ἀφοῦ ἀποδείχτηκε με τόσο περίτρανον τρόπο πῶς οὔτε τούτο τὸ ωραῖο καθαυτὸ ξέρω τι εἶναι. «Καὶ ὁμως», θα πει, «πῶς ξέρεις ὅτι κάποιος ετοίμασε ἕνα ὠραῖο λόγῳ ἢ ἔκανε ὁποιαδήποτε ἄλλη ὠραία πράξη, ὅταν δὲν ξέρεις τι εἶναι τὸ ὠραῖο;» καὶ τὴν ὥρα που βρίσκεσαι σε τέτοια κατάστασι, φαντάζεσαι ὅτι εἶναι προτιμότερο γιὰ σένα νὰ ζεῖς καὶ ὄχι νὰ πεθάνεις⁶²; Τούτο λοιπὸν μου ἔχει συμβεῖ, ὅπως λέω, νὰ κατηγοροῦμαι δηλαδή ἀπὸ σας καὶ νὰ χλευάζομαι καὶ νὰ

ΠΛΑΤΩΝ

ὄνειδίζεσθαι, κακῶς δὲ ὑπ' ἐκείνον. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἀναγκαῖον ὑπομένειν ταῦτα πάντα· οὐδὲν γὰρ ἄτοπον εἰ ὠφελοίμην. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ, ὦ Ἰππία, ὠφελῆσθαι ἀπὸ τῆς ἀμφοτέρων ὑμῶν ὁμιλίας· τὴν γὰρ παροιμίαν ὅτι ποτὲ λέγει, τὸ "Χαλεπὰ τὰ καλὰ," δοκῶ μοι εἰδέναι.

ΙΠΠΙΑΣ ΜΕΙΖΩΝ

κατηγοροῦμαι καὶ ἀπὸ ἐκείνον. Ἴσως ὁμως εἶναι ἀνάγκη να υπομένω ὅλες τούτεσ τις κατηγορίεσ. Ἴσωσ δεν θα ἦταν παράδοξο αν στο τέλος αποκομίσω κάποια ωφέλεια. Λοιπόν, Ἰππία, εγὼ νομίζω ὅτι ἔχω ωφεληθεῖ ἀπὸ τη συναστροφή με σας τουσ δύο. Γιατί πιστεύω ὅτι ξέρω τι θέλει να πει η παροιμία «Τὰ ωραία εἶναι δύσκολα»⁶³.